

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Київський національний університет імені
Тараса Шевченка**

Освітня програма **27722 Маркетинг**

Рівень вищої освіти **Магістр**

Спеціальність **075 Маркетинг**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27722
Назва ОП	Маркетинг
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	075 Маркетинг
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Вдовічена Ольга Геннадіївна, Куценко Катерина Ігорівна, Тараненко Ірина Всеволодівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	02.03.2020 р. - 04.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/master-degree/ ; http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/075/27722-marketing.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/master-degree/ ; http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/075/marketing_visit-program.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Маркетинг» магістерського рівня вищої освіти в КНУ ім. Тараса Шевченка відповідає критеріям оцінювання якості вищої освіти та чинному законодавству, що є обов'язковою умовою для акредитації. ОП є актуальною та збалансованою, враховує інтереси стейкгоल्дерів та орієнтована на вимоги сучасного ринку праці і міжнародне економічне середовище. Підготовка за ОП відбувається відповідно до Закону України «Про вищу освіту». 2.03.2020 року затверджена Вченою радою Університету нова редакція ОП у відповідності до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України №960 від 10 липня 2019 року. ОП має необхідне забезпечення викладачами із належною академічною кваліфікацією, до освітнього процесу активно залучаються професіонали-практики і представники бізнесу. Напрямок та перспективи розвитку освітньо-наукової діяльності за ОП засвідчують наявний потенціал ЗВО щодо можливостей підготовки фахівців нової формації, які відповідають сучасним вимогам ринку праці, спроможних приймати управлінські рішення, розробляти стратегії корпоративного рівня, відповідати за розвиток стратегічного бачення бізнесу, діагностувати різні аспекти маркетингової діяльності суб'єктів господарювання. ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають усім критеріям, які перелічені в Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з недовідками, що не є суттєвими.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

В ході роботи експертної групи встановлено, що сильними сторонами та позитивними практиками ОП «Маркетинг» є: 1) Практична спрямованість освіти, залучення фахівців та практиків до навчального процесу, залученість здобувачів і викладачів до проведення актуальних прикладних досліджень. 2) Професорсько-викладацький склад сформовано з досвідчених фахівців (науковців та практиків), які мають високі рейтинги в науковій спільноті. Наявність у НПП публікацій у виданнях, які включені до баз Scopus та Web of Science. Викладання окремих курсів на ОП ведеться англійською мовою, а НПП, які їх викладають, мають рівень B2 володіння англійською мовою, що підтверджено відповідними документами. 3) Організація навчального процесу та викладання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу, про що свідчить залученість та врахування інтересів здобувачів при прийнятті рішень щодо навчання на ОП. 4) Широке залучення психологічної служби до соціальної та комунікаційної взаємодії з учасниками освітнього процесу. 5) Здобувачі на ОП забезпечені якісною матеріальною-технічною базою, яка дозволяє реалізовувати інтерактивні практики та сучасні освітні методики. 6) Висока ступінь залучення роботодавців та фахівців-практиків до навчального процесу за ОП надає широкі перспективи успішного працевлаштування в бізнесових структурах, державних інституціях, дослідницьких, наукових і освітніх закладах. 6) Система внутрішнього забезпечення якості у ЗВО та сформована культура якості сприяють постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група встановила, що мають місце окремі слабкі сторони програми, які потребують удосконалення та активізації, а саме: 1) Необхідність посилення гуманітарної складової освітнього процесу, направленої на формування світоглядних і громадських якостей, морально-етичних цінностей та гармонійного розвитку

здобувачів вищої освіти; 2) Навчальний процес потребує збагачення дисциплінами та заходами, спрямованими на формування соціальних компетентностей; 3) Недостатня кількість альтернативних джерел фінансування наукової складової ОП (гранти); 4) Доцільно розробити процедури, які забезпечують можливість врахування на ОП результатів навчання, отриманих у системі неформальної освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Визначена мета та програмні результати навчання за ОП «Маркетинг» є достатньо чітко сформульованими, дозволяють відрізнити її від аналогічних програм і вказують на її фокус, а саме підготовку фахівців з прийняття управлінських рішень, формування маркетингової стратегії та ринкового аналізу. Цілі та програмні результати навчання демонструють відповідність Стратегічному плану розвитку Університету на період 2018-2025 року. Документ розміщений на сайті ЗВО за посиланням <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf> і доступний для всіх учасників освітнього процесу. Встановлено, що розробка ОП, затвердженої на засіданні Вченої ради Університету від 4 грудня 2017 року, тривала одночасно з розробкою та громадським обговоренням Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 року, затвердженого Вченою радою Університету 25 червня 2018 року. Тому при складанні ОП та формулюванні її цілей були враховані відображені в Стратегічному плані основні напрямки розвитку Університету. Цілі ОП також корелюють з місією, намірами, цінностями та цілями, відображеними у Програмі розвитку економічного факультету на 2018-2023 рр., затвердженій на засіданні Вченої ради економічного факультету (протокол №4 від 06.11.2018 р.), розміщеною за посиланням <http://econom.univ.kiev.ua/faculty-development-program/>. Таким чином, пріоритети, сформовані шляхом формулювання мети ОП та програмних результатів навчання, відповідають стратегічним напрямкам розвитку ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На зустрічах зстейкгольдерами експертною групою встановлено, що під час розробки ОП «Маркетинг» враховувались інтереси та потреби здобувачів, професійних маркетингових управлінських рішень, орієнтованих на стратегічні цілі й завдання бізнесу. Слід взяти до уваги, що випускники ОП працюють як у м. Києві та області та інших містах України, в т.ч. в міжнародних компаніях, а також в зарубіжних країнах, що враховано в ОП (міжнародний контекст). Під час розробки освітньої програми був врахований зміст аналогічних освітніх програм Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, та ін. Вивчено досвід щодо формування і реалізації ОП Університету Мачерата (Італія), Університету Кассіно (Італія) «Marketing and Retail Management», Bologna Business School (Італія) «Marketing Management», Erasmus School of Economics (Нідерланди) «Marketing», Стенфордського університету (США), а також вітчизняних та іноземних бізнес-шкіл. За результатами вивчення перелічених освітніх програм було визначено власний комплекс освітніх компонентів, який у цілому відповідає тенденціям і потребам розвитку спеціальності, особливостям міжнародного, національного та регіонального ринків праці.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Експертами визначено, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності і сучасного ринку праці в галузевому і регіональному контексті, зокрема зростання попиту не тільки на маркетологів - професіоналів з окремих функцій, а на фахівців з прийняття маркетингових управлінських рішень, орієнтованих на стратегічні цілі й завдання бізнесу. Слід взяти до уваги, що випускники ОП працюють як у м. Києві та області та інших містах України, в т.ч. в міжнародних компаніях, а також в зарубіжних країнах, що враховано в ОП (міжнародний контекст). Під час розробки освітньої програми був врахований зміст аналогічних освітніх програм Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, та ін. Вивчено досвід щодо формування і реалізації ОП Університету Мачерата (Італія), Університету Кассіно (Італія) «Marketing and Retail Management», Bologna Business School (Італія) «Marketing Management», Erasmus School of Economics (Нідерланди) «Marketing», Стенфордського університету (США), а також вітчизняних та іноземних бізнес-шкіл. За результатами вивчення перелічених освітніх програм було визначено власний комплекс освітніх компонентів, який у цілому відповідає тенденціям і потребам розвитку спеціальності, особливостям міжнародного, національного та регіонального ринків праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг» для другого (магістерського) рівня вищої освіти було затверджено Наказом МОН № 960 від 10.07.2019 року. В той час як перший набір на ОП «Маркетинг» було здійснено у 2018 році. Тому розробка даної ОП здійснювалась в умовах відсутності СВО. ОП «Маркетинг» була затверджена в установленому порядку 29.12.2017 р. Посилання: http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/educ_programs/. Навчальний план затверджений Вченою радою, протокол №4 від 21.11.2017. Експертна комісія зазначає, що ОП базується на переліку компетентностей та програмних результатів навчання, запропонованих в проекті чинного Стандарту, а також в частині ПРН корелює з описом відповідного 8 кваліфікаційного рівня НРК. Аналіз ОП (мети, методів викладання та оцінювання, програмних компетентностей, ОК, форм атестації) дозволяє зробити висновок про можливість досягти визначених результатів навчання. Перегляд ОП протягом її дії не здійснювався. Експертами проаналізовано нову редакцію ОП Маркетинг, яка пройшла громадське обговорення. Встановлено повну відповідність Стандарту. Викладачами внесені відповідні корективи у робочі програми навчальних дисциплін, які були надані експертам. Під час візної експертизи члени комісії ознайомилися з матеріально-технічною базою та інформаційним забезпеченням і засвідчили, що наявний аудиторний фонд з мультимедійним обладнанням, фонди бібліотеки, комп'ютерні класи з ліцензійним програмним забезпеченням достатні для реалізації ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність мети ОП напрямкам розвитку ЗВО, а також місії та цілям, сформульованим в програмі розвитку економічного факультету на 2018-2023 рр. 2) Тісна співпраця та залучення до процесу формування ОП на всіх етапах роботодавців, здобувачів, академічної спільноти та інших стейкгольдерів. 3) Орієнтація ОП «Маркетинг» на комплексну підготовку фахівців з прийняття управлінських рішень з урахуванням сучасних потреб ринку праці в умовах інтеграції в міжнародний освітній простір. 4) Поєднання ґрунтовної теоретичної підготовки здобувачів з практичною спрямованістю шляхом залучення до викладання на ОП фахівців-практиків високого рівня. 5) Під час розробки ОП «Маркетинг» було враховано сильні сторони ОП провідних вітчизняних та міжнародних ЗВО, а саме: Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, а також споріднених програм, зокрема Національного технічного університету України «КПІ». Докладно вивчені програми Університету Мачерата (Італія), Університету Кассіно (Італія) «Marketing and Retail Management», Bologna Business School (Італія) «Marketing Management», Erasmus School of Economics (Нідерланди) «Marketing», Стенфордського університету (США), а також вітчизняних та іноземних бізнес-шкіл (MIM Київ, INSEAD, London School of Business, LvBS).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

До слабких сторін можна віднести таке: 1) У формулюванні мети ОП (п. 2. Мета освітньої програми) не показано її міжнародний контекст. Також формулювання мети в п. 2 Освітньої програми та у відомостях про самооцінювання дещо різняться, що потребує уточнення. Рекомендовано більш повно відобразити в меті ОП її міжнародний аспект і зробити наголос на управлінні бізнесом у міжнародному середовищі. 2) Експертна комісія зазначила недостатнє використання наявного мультимедійного та комп'ютерного обладнання при викладанні дисциплін «Управління персоналом», «Стратегічне управління», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародний маркетинг», «Бренд-менеджмент» (Таблиця 1. Інформація про обов'язкові компоненти освітньої програми, розміщена в додатку до відомостей про самооцінювання). Але під час інтерв'ю викладачі проіформували експертів, що наразі ситуація виправляється. Під час співбесіди з гарантом, завідувачем кафедри та викладачами було рекомендовано більш широко запровадити сучасні інформаційні технології у викладання названих дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

За результатами експертної оцінки визначено, що ОП «Маркетинг» має високий рівень відповідності якісним характеристикам за Критерієм 1. Недоліки є несуттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Маркетинг» складає 120 кредитів ЄКТС, що відповідає ст.5 Закону України «Про вищу освіту та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 Маркетинг для другого (магістерського) рівня. Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на досягнення програмних результатів навчання, становить 87 кредитів ЄКТС, а загальний обсяг освітніх компонентів за вибором здобувачів 33 кредитів ЄКТС, тобто 27,5%. Таке співвідношення відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту», відповідно до яких обсяг дисциплін за вільним вибором здобувачів має становити не менше 25%. Посилання на ОП: http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/departments/ieam/educ_programs/onp_mag_den_ukr_marketing.pdf. Експертами встановлено відповідність даної освітньо-наукової програми вимогам п. 5 ЗУ «Про вищу освіту» в частині дослідницької компоненти, обсяг якої становить не менше 30% за рахунок проходження науково-дослідної практики і написання звіту (зокрема рецензування авторефератів дисертацій та наукових статей), виконання наукових досліджень під час написання курсової роботи з дисципліни «Стратегічний аналіз міжнародних ринків» і кваліфікаційної роботи магістра, а також виконання індивідуальних науково-дослідних проектів з професійно-орієнтованих дисциплін. Експертами проаналізовано нову редакцію ОП Маркетинг. Встановлено повну відповідність Стандарту вищої освіти за обсягом, структурою, програмними компетентностями, програмними результатами навчання і формою атестації здобувачів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП «Маркетинг» відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності. Сама ОП добре структурована: загальний час навчання чітко розподілений за семестрами і роками навчання, а освітні компоненти поєднані у змістовні блоки: обов'язкові компоненти (17 освітніх компонентів) та 2 блоки вибіркових компонентів (кластери спеціалізації «Управління бізнесом» і «Маркетинг публічного сектора»). Ті ж самі компоненти включені до НП (прилучено технічну помилку в нумерації обов'язкових ОК). Наведена структурно-логічна схема ОП відображає взаємозв'язок освітніх компонентів (http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/departments/ieam/educ_programs/onp_mag_den_ukr_marketing.pdf). Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП, та розміщена в додатку відомостей про самооцінювання, Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання засвідчують повне забезпечення обов'язковими компонентами ОП програмних результатів навчання. Аналіз робочих програм навчальних дисциплін, програми науково-дослідної практики, методичних вказівок для виконання кваліфікаційної роботи магістра в частині як змісту, так і результатів навчання показав, що включені до освітньої програми освітні компоненти дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП свідчить про загальну відповідність предметній області, визначеній Стандартом спеціальності 075 Маркетинг другого (магістерського) рівня. Освітні компоненти, передусім обов'язкові, в цілому відповідають спеціальності 075 Маркетинг. Усі програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, які включені до обов'язкової складової програми.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії визначена та регулюється Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка, затвердженого Вченою радою Університету 07.05. 2018, протокол № 10. Здобувачам, що навчаються за ОП, надається можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. ОП Маркетинг магістерського рівня включає два блоки ОК вільного вибору (кластери спеціалізації «Управління бізнесом» і «Маркетинг публічного сектора»). Обсяг кожного блока становить 33 кредити ЄКТС, або 27,5% від загального обсягу ОП. Під час експертизи було підтверджено, що здобувач перед початком навчального семестру самостійно вибирає певний блок, який складається із заздалегідь встановленого переліку ОК. Цей процес регламентований Положенням про організацію освітнього процесу <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>; Положенням про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін (від 03.12.2018 р.) [http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF). База вибіркових дисциплін міститься за посиланням: http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/departments/ieam/educ_programs/onp_mag_den_ukr_marketing.pdf. При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувачі також можуть обирати наукових керівників, напрям наукового дослідження. Під час співбесіди здобувачі високо оцінили практику проведення презентації дисциплін за вибором викладачами.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП «Маркетинг» передбачено проходження виробничої (науково-дослідної) практики обсягом 6 кредитів, яка забезпечує досягнення ПРН 2; 4; 6; 7; 9; 10; 12. (Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 075 «Маркетинг» затверджений на засіданні вченої ради економічного факультету, протокол №4 від 21.11.2017 р., посилання: https://drive.google.com/drive/folders/1fP9CWMN7uRPsMf0f_pk0sPdzjkX8sJ-J) Базами для проходження практики є підприємства, з якими кафедра має договори про співпрацю: ТОВ «Група Компаній Адвантер», ТОВ «Технотек», ТОВ «Маркін Медіа Груп». Програмою практики передбачено тематичні напрями досліджень, які відповідають цілям і змісту ОП. Зміст програми практики у цілому відповідає тенденціям розвитку ринку праці та очікуванням стейкхолдерів. На основі інформації, отриманої під час інтерв'ю з роботодавцями та шляхом ознайомлення зі змістом програми практики експертами засвідчено готовність та зацікавленість роботодавців до залучення на практику здобувачів шляхом надання відповідних баз практики на підприємствах та в організаціях. Програма виробничої практики розміщена за посиланням: https://drive.google.com/drive/folders/1fP9CWMN7uRPsMf0f_pk0sPdzjkX8sJ-J. Загальна інформація та перелік баз практики розміщений за посиланням: <http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/practice/> Експертам були надані договори з підприємствами про проходження практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям ОП здійснюється шляхом опанування загальними компетентностями, включеними до ОП. Як свідчить матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП «Маркетинг», загальні компетентності формують переважна більшість обов'язкових ОК, серед яких пріоритетними є такі: Методологія та організація економічних наукових досліджень (з основами інтелектуальної власності); Професійна та корпоративна етика; Інноваційний маркетинг; Креативні рекламні технології; Міжнародні бізнес-комунікації, а також кваліфікаційна робота. Процес формування соціальних навичок відображений у робочих програмах навчальних дисциплін <https://drive.google.com/drive/folders/1vrUks8fTQFfErDK-r8qmqfHysrZGV5UG>. Здобувачі під час зустрічі з експертами навели конкретні приклади соціальних навичок, здобутих у процесі навчання за ОП «Маркетинг» та шляхом участі в роботі Дебатного клубу, Кейс клубу, Speaking Club та в інших заходах, які проводяться в Університеті та на економічному факультеті та висловили задоволення можливістю застосування цих навичок у практичній діяльності.

7. Зміст освітньої програми урахував вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній за галуззю знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальність «Маркетинг».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту компонентів ОП експертами підтверджує достатність обсягу аудиторної та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Це підтверджується також результатами опитування фокус-груп здобувачів (результати опитування/фокус-груп здобувачів вищої освіти, інших досліджень щодо навантаження здобувачів розміщені за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1PKwYqQpPSHAXIRXG6-UwFLCbffMv9z>). Відтак обсяг ОП та окремих освітніх компонентів у більшості реалістично відображає навантаження здобувачів, дозволяє досягти визначених цілей та програмних результатів навчання. Водночас здобувачі вважають, що з

дисциплін «Міжнародний маркетинг» та «Маркетингове планування» варто збільшити планове позааудиторне навантаження, в тому числі на самостійну роботу і підготовку до підсумкового контролю, або зменшити обсяг завдань для самостійної роботи. Експертами рекомендовано врахувати результати опитування під час перегляду ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За даною ОП підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами та позитивними практиками ОП є: 1) Загальний обсяг ОП відповідає законодавству, відображає компетентності та РН, передбачені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг» другого (магістерського) рівня вищої освіти. 2) ОП має чітку структурно-логічну схему, взаємопов'язані компоненти, інформація викладена коректно та повно. 3) Дана програма є освітньо-науковою і відповідно до п.5 статті 5 Закону України «Про вищу освіту» включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30%, що забезпечує високі результати навчання здобувачів. 4) Запроваджено моніторинг співвідношення реального навчального навантаження здобувачів з обсягом окремих ОК, шляхом опитування здобувачів, для врахування при перегляді ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

До слабких сторін можна віднести те, що ОП передбачає вибір здобувачами навчальних дисциплін лише за двома блоками (кластерами). Рекомендовано розширити можливості вільного вибору дисциплін здобувачами. Беручи до уваги широкі контакти з роботодавцями, доцільно розглянути можливість підготовки здобувачів ОП за дуальною формою навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Найявні слабкі сторони є незначними і не впливають на загальну оцінку критерію за зазначеним рівнем

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Експерти ознайомилися з Правилами прийому на навчання до Київського національного університету ім. Т. Шевченка у 2020 році та засвідчили, що останні є чіткими в зрозумілими, оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, не містять дискримінаційних положень, затверджені рішенням Вченої ради Київського національного університету ім. Т. Шевченка від 2.12.2019 р. Посилання: http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA_2019.pdf Під час зустрічі експертної групи із здобувачами за ОП «Маркетинг» зауважень щодо порушення правил прийому висловлено не було.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП «Маркетинг» другого (магістерського) рівня не передбачають додаткових особливих умов, відповідають загальним вимогам, що визначені Правилами прийому до університету та розміщені на офіційному сайті приймальної комісії Університету (посилання: <http://vstup.univ.kiev.ua/pages/61>) На офіційному сайті економічного факультету розміщена інформація у відкритому доступі щодо вступу на ОП, а саме: Програма фахового вступного випробування для навчання за освітнім ступенем «Магістр» галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 075 «Маркетинг, освітня програма «Маркетинг»

[content/uploads/2017/03/075_%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA_2019.pdf](http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA_2019.pdf) Зразок екзаменаційного білету фахового вступного випробування за освітнім ступенем «Магістр» ОП «Маркетинг» (Посилання: http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2017/03/075_%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3_%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA_2019.pdf) При перехресному вступі на ОП передбачений додатковий вступний іспит.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Університеті існують чіткі і зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в т.ч. під час академічної мобільності, викладені в Положенні про організацію освітнього процесу в Університеті (Наказ від 31.08.2018) <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>, Порядку поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) в Університеті (затверджено рішенням Вченої ради від 14.01.2019) <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>, Положенні про порядок відрухування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також надання їм академічної відпустки (Наказ МОН України від 18.01.2018, №54). Правила визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності регулюють Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 29.06.2016, посилання: http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk та Положення про перезарахування результатів навчання в Університеті від 29.06.2016 р., посилання: http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk . Під час зустрічі із здобувачами експертами було встановлено, що ознайомлення з даними Положеннями відбувається на початку навчання. Випадків застосування правил визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на ОП «Маркетинг» не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в межах ОП «Маркетинг» не було, проте при необхідності Університет керується Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Посилання: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>); Положенням про порядок перезарахування результатів навчання в Університеті (від 29.06.2016 р.) (Посилання: http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk); Законом України «Про освіту» (Посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Інформація щодо вступу, правил прийому, програми та зразок білету для фахового випробування на навчання за ОП «Маркетинг» розміщені у відкритому доступі. Вся інформація коректно відображена та враховує усі важливі аспекти. В Університеті існують чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих під час навчання в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, що регламентовано відповідними положеннями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

В Університеті наразі відсутній спеціальний документ, що регулює правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендовано розробити процедури, які забезпечать можливість повного врахування на ОП результатів навчання, отриманих у системі неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має високий рівень відповідності щодо вимог критерію 3 за пунктами 3.1-3.3. Недоліки, що існують за п. 1.4, є несуттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання на ОП «Маркетинг» здійснюється за денною формою. Освітній процес на ОП реалізується у формах: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Форми та методи навчання і викладання визначені Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті (31.08.2018). Контактні години побудовані у формі лекцій, семінарів та практичних занять в інтерактивному форматі. За результатами аналізу експертами додатків до відомостей про самооцінювання (табл. 1, табл. 3), робочих програм навчальних дисциплін, а також під час співбесіди з НПП і здобувачами зроблено висновок про відповідність методів навчання і викладання програмним результатам навчання. Здобувачі освіти та представники студентського самоврядування під час зустрічей відзначили, що освітній процес відповідає їх інтересам та потребам, вони є його активними учасниками. Навчання та викладання здійснюються на основі студентоцентрованого підходу та відповідають принципам академічної свободи. Про це свідчить врахування думки здобувачів при формуванні ОП, складанні розкладу занять, активна їх участь у формуванні політики якості та об'єктивності системи оцінювання. Результати опитувань здобувачів: <http://econom.univ.kiev.ua/departments/learn/stakeholder-survey/> показали високий рівень задоволення методами викладання і навчання. Викладачі підтримують висловлення власної думки здобувачами з дискусійних питань, заохочують обговорення проблемних аспектів навчальних дисциплін під час занять.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі експертної групи зі здобувачами було підтверджено, що інформацію щодо цілей та програмних результатів навчання, а також порядок і критерії оцінювання за окремими освітніми компонентами викладачі повідомляють здобувачам на першому занятті з кожної дисципліни з посиланням на сайт економічного факультету та сторінку кафедри. Викладачі продемонстрували експертам робочі програми з усіх обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, які доступні здобувачам (режим доступу: http://econom.univ.kiev.ua/for_students/dek/; <https://drive.google.com/drive/folders/1vrUks8ftQFErDK-r8mqmQfHysrZGV5UG>). Під час зустрічі з викладачами експертам було повідомлено, що розпочата робота з складання силабусів навчальних дисциплін, з демонстрацією прикладів. Здобувачі мають доступ до графіку навчального процесу (розпорядження Ректора «Про затвердження графіка навчального процесу на 2019/2020 навчальний рік» від 01.04.2019 за №33. - Режим доступу: http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Grafik%20NP%202019_2020.pdf. Розклад атестаційних тижнів (сесій) - Режим доступу: http://econom.univ.kiev.ua/for_students/schedule/). На організаційних зборах до початку практики здобувачам надається необхідна загальна інформація та програма практики.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В освітньому процесі на ОП використовуються результати досліджень викладачів та здобувачів освіти. Тематика наукових досліджень викладачів кафедри корелює із тематикою індивідуальних завдань, курсових і кваліфікаційних робіт, що надає здобувачам можливість долучитися до досліджень, які проводять фахівці кафедри. В рамках реалізації наукових тем кафедри (держбюджетна науково-дослідна тема: <https://drive.google.com/open?id=1c0Z2770YBRR6EMZQD4WJVNZ7h9Rvbps>) та індивідуальних тем досліджень здобувачі вищої освіти під час освітнього процесу на ОП беруть участь у Всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт та проектів. Під час зустрічі роботодавці підтвердили, що результати досліджень, які містяться у випускних кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти за ОП, а також в наукових проектах викладачів впроваджені в практичну діяльність.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час експертизи встановлено, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюються Тимчасовим порядком розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf), затвердженням наказом ректора від 5.03.2018 року за №158-32. Експертам було представлено всі робочі програми навчальних дисциплін, оновлені у 2020 році у відповідності з новою редакцією ОП, які враховують сучасні практики і основні тенденції розвитку галузі, а також результати наукових досліджень провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців та НПП кафедри (звіт про наукову діяльність кафедри https://drive.google.com/open?id=14pEBB0C8Zth1Cr8B98A1018HaBWWGzN_).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертною комісією встановлено, що в ЗВО функціонують відділ академічної мобільності і відділ міжнародного співробітництва. Міжнародна академічна мобільність здійснюється на засадах Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність в КНУ від 29.06.2016: http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk та на підставі укладених угод про міжнародну академічну мобільність (перелік угод <http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/11/%D0%9E%D0%9D%D0%9F-PhD-051.pdf>). Викладачі проходять міжнародні стажування та беруть участь у програмах підвищення кваліфікації. Окремі дисципліни викладаються англійською мовою (викладачі мають сертифікати про рівень володіння англійською мовою B2), що може сприяти залученню іноземних студентів. Експерти пересвідчилися у наявності договорів про міжнародну співпрацю з зарубіжними університетами. В рамках Угоди з університетом Мачерата, м. Мачерата, Італія, про наукове співробітництво, наукове керівництво аспірантами, підготовку наукових публікацій та ін. реалізується магістерська програма подвійних дипломів за спеціальністю 075 Маркетинг. Здобувачі мають можливість навчання протягом семестру в університеті Мачерата, а викладачі кафедри залучені до навчального процесу та наукових досліджень в названому університеті. В свою чергу, представники університету-партнера читають лекції для здобувачів спеціальності «Маркетинг».

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Експертами були відзначені сильні сторони та позитивні практики, а саме: 1) Методи навчання та викладання за ОП відповідають програмним результатам навчання. Навчання та викладання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу з урахуванням принципів академічної свободи. 2) Всі робочі програми дисциплін оновлені у 2020 році з урахуванням сучасних практик галузі та результатів наукових досліджень. 3) Активні міжнародні зв'язки підтверджені угодами з зарубіжними партнерами, кафедрою реалізується програма подвійних дипломів з університетом Мачерата, викладачі кафедри залучені до читання лекцій в названому університеті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

До слабких сторін можна віднести: 1) Відсутність систематичної роботи з складання силабусів навчальних дисциплін. Рекомендовано продовжити роботу з розробки силабусів та сформувати каталоги навчальних курсів за ОП. 2) Здобувачі ОП не повною мірою реалізують можливість інтернаціоналізації, що існують, зокрема шляхом участі в програмі Еразмус+ та інших програмах міжнародної мобільності. Рекомендовано ширше залучати здобувачів до програм міжнародної мобільності, а також залучати іноземних студентів на навчання за ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП має знання рівень узгодженості із якісними характеристиками критерію 4. Визначені слабкі сторони не впливають на підсумковий рівень критерію і не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти в ЗВО визначені Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>, та Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу в Університеті <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc>. Під час інтерв'ювання здобувачів експертами було встановлено, що контрольні заходи для поточного і підсумкового контролю та критерії їх оцінювання є чіткими і зрозумілими. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів на початку семестру. Строки проведення підсумкового контролю визначаються графіком навчального процесу та розкладом (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Grafik%20NP%202019_2020.pdf, http://econom.univ.kiev.ua/for_students/schedule/). Для перевірки рівня досягнення РН передбачено наступні види контрольних заходів: тестування; виконання творчих завдань; презентації робіт, звіти про проходження практики, письмові есе, контрольні роботи, курсові роботи. Формами підсумкового контролю є іспит та залік, які проводяться усно або письмово. Білети для підсумкового контролю (екзамену) містять теоретико-аналітичну та практичну (творчу) складові. Контрольні заходи передбачають отримання балів за кожен вид контролю, та дозволяють перевірити досягнення РН для кожного освітнього компоненту.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно ОП «Маркетинг», атестація випускників здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи і завершується видачею документу встановленого зразка про присвоєння ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «магістр з маркетингу» за спеціальністю «Маркетинг», що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг» магістерського рівня вищої освіти. Експерти відзначили, що діюча ОП була розроблена в умовах відсутності Стандарту, відтак включає додаткову складову атестації – комплексний кваліфікаційний іспит, не передбачений чинним стандартом. У новій редакції ОП «Маркетинг» (зі змінами згідно Стандарту вищої освіти) зазначено, що атестація магістрів маркетингу здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (посилання: <http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/magistracy/marketing/>), що відповідає Стандарту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту учасників, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті» (посилання: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), Програмою заходів із забезпечення якості освіти в Університеті від 28.11. 2011 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Progr_zabezp_yakost_osv.doc), «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Університеті від 03.11.2014 року (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20pro%20DEK.doc0>). Під час інтерв'ю з викладачами і здобувачами експерти з'ясували, що забезпечення об'єктивності оцінювання досягається шляхом залучення більш ніж одного оцінювача (рішення щодо кількості оцінювачів, їхніх персоналій приймається заздалегідь), а інформація щодо оцінювання є чіткою, точною і доступною для всіх учасників освітнього процесу. Порядок повторного проходження контрольних заходів, та оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу». Експертною групою встановлено, що здобувачі мають достатній рівень обізнаності з порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Під час існування ОП випадків оскарження процедури проведення, результатів контрольних заходів, об'єктивності екзаменаторів, або конфлікту інтересів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час виїзної експертизи було встановлено, що політика і процедури дотримання академічної доброчесності відображені в Етичному кодексі університетської спільноти <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>; Положенні про організацію освітнього процесу (п. 9.8 та п. 10.7); Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Університеті <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>; Тимчасовому положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагиату https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/3_Polozhennia_pro_sistemu_vyavlennia_ta_zapobigannia_akademichnomu_plagiatu_u_KNU.pdf В 2018 р. ЗВО уклав договір із компанією «Антиплагиат» – за допомогою сервісу пошуку ознак плагиату Unicheck <https://unicheck.com/> здійснюється перевірка наукових робіт здобувачів і НПП. Започатковано самоперевірку наукових праць на всі форми академічного плагиату за допомогою безкоштовних програм та онлайн сервісів. Під час співбесіди експерти пересвідчилися, що здобувачі добре поінформовані про заходи запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах, а в ЗВО створено доброчесне морально-етичне середовище наукової діяльності. Здобувачам постійно роз'яснюється сутність форм і методів уникнення академічного плагиату та наслідки порушення академічної доброчесності. Було з'ясовано, що порушення академічної доброчесності на ОП зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Експертами були відзначені сильні сторони та позитивні практики, а саме: 1) Методи навчання та викладання за ОП відповідають програмним результатам навчання. Навчання та викладання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу з урахуванням принципів академічної свободи. 2) Всі робочі програми дисциплін оновлені у 2020 році з урахуванням сучасних практик галузі та результатів наукових досліджень. 3) Активні міжнародні зв'язки підтверджені угодами з зарубіжними партнерами, кафедрою реалізується програма подвійних дипломів з університетом Мачерата, викладачі кафедри залучені до читання лекцій в названому університеті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

До слабких сторін можна віднести: 1) Відсутність систематичної роботи з складанням силабусів навчальних дисциплін. Рекомендовано продовжити роботу з розробки силабусів та сформувати каталоги навчальних курсів за ОП. 2) Здобувачі ОП не повною мірою реалізують можливості інтернаціоналізації, що існують, зокрема шляхом участі в програмі Erasmus+ та інших програмах міжнародної мобільності. Рекомендовано ширше залучати здобувачів до програм міжнародної мобільності, а також залучати іноземних студентів на навчання за ОП.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками критерію 4. Визначені слабкі сторони не впливають на підсумковий рівень критерію і не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертною комісією було ретельно проаналізовано дані, що містяться у Табл. 2. Зведена інформація про викладачів ОП «Маркетинг» за спеціальністю 075 «Маркетинг», яка є додатком до Відомостей про самооцінювання. Беручи до уваги те, що з технічних причин Табл. 2 в системі Національного агентства була сформована некоректно, керівником ЕГ було направлено запит гаранту ОП, і під час виїзної експертизи комісія мала можливість з'ясувати необхідні дані. За результатами поглибленого аналізу табл. 2 та зустрічі з академічним персоналом експертною комісією було відзначено високий рівень відповідності академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОП «Маркетинг». Висока академічна кваліфікація викладачів забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Експертною комісією встановлено, що Конкурсний добір викладачів є прозорим, відбувається із врахуванням професійних вимог і регулюється Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Посилання: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>). Під час співбесіди з адміністративним складом і НПП з'ясовано, що конкурсний добір викладачів на ОП «Маркетинг» відбувається із врахуванням професійних вимог: відповідність диплому потенційного кандидата даній ОП; наявність вченого звання та наукового ступеня; наявність сертифікатів про знання англійської мови та про проходження підвищення кваліфікації (стажування); досвід викладацької і практичної роботи; наявність наукових фахових публікацій, в т.ч. у виданнях, що зареєстровані у науково-метричних базах SCOPUS, Web of Science, підручників, посібників, науково-методичних розробок; досвід консультування бізнесу та тренінгової діяльності; участь у професійних об'єднаннях.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час виїзної експертизи було з'ясовано, що роботодавці залучені до організації та реалізації освітнього процесу через: проведення лекційних та практичних занять (О.С. Суворов, президент консалтингової компанії «Сайрекс», на засадах сумісництва); залучення роботодавців для проведення 1-2 занять в межах окремих дисциплін протягом семестру; присутність на захистах кваліфікаційних робіт, проведення виїзних захистів кваліфікаційних робіт; участь у Днях кар'єри; виступи на бізнес-форумах, науково-практичних конференціях; рецензування ОП: на ОП «Маркетинг» надана рецензія роботодавця (виконавчий директор Представництва «Агрофертранс Лтд» в Україні М.В. Денис); керування випускними кваліфікаційними роботами (д.е.н. А.О. Длігач – директор ТОВ «Авантер Груп»; д.е.н. А.П. Гайдуцький – член правління ДП «Адміністрація морських портів України»; керування практикою та стажуванням здобувачів вищої освіти. Експертам було представлено докази тісної співпраці та залучення роботодавців до освітнього процесу: договори про партнерство і співробітництво // <https://drive.google.com/open?id=1g-oAArug9-X762DvqVq6jсEokwGB1Vo7>; Накази про проходження науково-дослідної практики студентів ОС «Магістр» спеціальності «Маркетинг» 5) Порядок організації стажування для студентів ОС «Магістр» (для спеціальностей 051, 071, 072, 075, 076) http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/03/Порядок_стажування.pdf

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час виїзної експертизи шляхом інтерв'ю зі здобувачами і роботодавцями, а також адміністративним складом було підтверджено, що професіоналі-практики, експерти галузі, представники роботодавців активно залучаються до аудиторних занять на ОП: 1) на постійній основі: д.е.н. А.О. Длігач – президент консалтингової компанії «Авантер Груп» та штатний викладач кафедри міжнародної економіки та маркетингу, викладає фахові дисципліни на ОП «Маркетинг»; Суворов О.С. – президент консалтингової компанії «Сайрекс», викладає за сумісництвом; 2) на тимчасовій основі (на кафедрі існує постійна практика залучення професіоналів-практиків, експертів галузі для проведення 1-2 занять в межах окремих дисциплін протягом семестру): фахівець відділу аналітики ТОВ «АС Нільсен Юкрейн» Д. Чуприна; Кароліна Зурек (Національна рада торгівлі Швеції); начальник відділу енерго-інновацій міжнародного агрохолдингу «МХП» Д. Мельник.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів підтримується завдяки налагодженій системі підвищення кваліфікації, яка реалізується через Інститут післядипломної освіти (Посилання: <http://www.ipe.knu.ua/>). Всі викладачі програми мають сертифікати та свідоцтва про підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років. Дана інформація була підтверджена на зустрічі експертів з академічним персоналом, під час якої були надані підтверджуючі документи. Також експерти відмітили володіння іноземною мовою (англійською) значної кількості викладачів, які забезпечують освітній процес на ОП «Маркетинг» на рівні В2, що підтверджено відповідними сертифікатами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО всебічно підтримує та стимулює розвиток викладацької майстерності. За публікаційну активність викладачів передбачені квартальні преміювання. За досягнення у науковій та педагогічній діяльності викладачі можуть отримати державні нагороди, звання, грамоти і подяки Міністерства освіти і науки України, грамоти і подяки ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, грамоти декана економічного факультету. Щорічно в Університеті визначається «Кращий викладач року». Доказовою базою можуть виступати наступні документи: Положення про стимулювання співробітників Університету за результатами наукової діяльності (публікації у виданнях, зареєстрованих в науково-метричних базах даних) Посилання: http://science.univ.kiev.ua/documents/normative_base/?SHOWALL_1=0; Розпорядження ректора «Про створення комісії з матеріального заохочення» від 10.12.2018 р. за №113 Посилання: <http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Високий рівень відповідності академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОП «Маркетинг». Прозорий конкурсний добір викладачів відбувається із врахуванням високих професійних вимог у відповідності до нормативних документів, розроблених ЗВО. НПП, задіяні на ОП, мають досвід викладацької та практичної роботи, регулярно проходять підвищення кваліфікації, володіють англійською мовою на рівні В2. Широке залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відбувається в різноманітних формах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

До слабких сторін можна віднести те, що у ЗВО відсутній єдиний документ, який регулює організацію та проведення підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників. Положення про підвищення кваліфікації НПП існують в деяких окремих підрозділах Університету. Рекомендовано розробити і запровадити Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Під час інтерв'ю з адміністративним персоналом експертами виявлено, що існують окремі проблеми добору викладачів через недостатнє фінансування.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками критерію 6. Визначені слабкі сторони не впливають на підсумковий рівень критерію і не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна комісія пересвідчилася у доступності та реальному використанні матеріально-технічних ресурсів та навчально методичного забезпечення для навчання на ОП, які надають можливість досягти визначених цілей та програмних результатів навчання. Базою для підготовки фахівців спеціальності «Маркетинг» є 125 аудиторій економічного факультету, 14 аудиторій обладнані сучасним мультимедійним обладнанням для проведення лекційних занять, 5 спеціалізованих комп'ютерних класів з сучасним обладнанням і ліцензованим програмним забезпеченням, із доступом до Інтернет, бібліотека, фонд якої налічує 43370 екземплярів, з яких 4180 періодичні видання, 2 лінгвафонних кабінети, актова зала, ідальня, буфет. Під час візиту до Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича (www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3) експерти пересвідчилися в тому, що бібліотекою впроваджено автоматизацію бібліотечних процесів (УФД / Бібліотека - автоматизована бібліотечна інформаційна система), організовано доступ користувачів до електронних баз даних (EBSCO), працює електронний каталог, міжбібліотечний абонемент. Особливо слід відмітити, що наявна аудиторія, обладнана спонсором – компанією GENESIS сучасною мультимедійною та цифровою технікою для потреб студентської спільноти. Навчально-методичні матеріали, розроблені викладачами з кожної навчальної дисципліни, мають практико-орієнтовний характер та знаходяться у вільному доступі.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Згідно п. 7.9 Статуту Університету, особи, які навчаються в Університеті, мають право на користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою, виробничою, спортивною, культурно-освітньою, побутовою та оздоровчою базами Університету у порядку, передбаченому Статутом та визначеному законодавством. За результатами інтерв'ювання було встановлено, що всі особи, залучені до освітньо-наукового процесу, мають право на безперешкодний та безкоштовний доступ до інфраструктури та інформаційних (електронних) ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах освітньої програми. Доступ до всіх бібліотечних фондів є вільним і безкоштовним. Для реалізації освітнього процесу у здобувачів є доступ до електронних ресурсів, який здійснюється як у комп'ютерних класах, через підключення до локальної комп'ютерної мережі, так і через доступ до мережі Інтернет через Wi-Fi.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час інтерв'ю експертів з залученням до ОП науково-педагогічного персоналу та здобувачами підтверджено, що ЗВО створює всі умови для функціонування безпечною для життя та здоров'я здобувачів освітнього середовища. Згідно п. 4.3 Статуту, Університет забезпечує дотримання безпечних умов здійснення освітньої, наукової і господарської діяльності. Згідно п.7.9. Статуту, особи, які навчаються в Університеті, мають право на безпечні та нешкідливі умови навчання, праці та побуту, а також на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства. Зустріч із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти показала задоволеність студентів освітнім середовищем. Вони звертали увагу на сприятливий морально-психологічний клімат, який не сприяє появі та поширенню складних конфліктних ситуацій. Здобувачі підтвердили, що в Університеті постійно проводяться інструктажі з техніки безпеки на лабораторних заняттях і перед практиками. Для інформаційної допомоги та захисту психічного здоров'я усіх учасників освітнього процесу в 2019 році створена і успішно функціонує психологічна служба, метою якої є підтримка та надання допомоги всім учасникам навчально-виховного процесу <http://www.univ.kiev.ua/news/10588>. Доступність психологічної підтримки підтверджується розповсюдженням даної інформації у соціальних мережах. У цілому експерти дійшли висновку, що освітнє середовище є безпечним та дозволяє задовольнити інтереси та прагнення студентів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На факультеті освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти відбувається за участі деканату, на кафедрі – через систему взаємодії кураторів академічних груп, гаранта ОП, завідувача кафедри та викладачів зі здобувачами. Згідно п. 5.6. Положення про організацію освітнього процесу, терміни та час проведення різних видів навчальної роботи регламентуються розкладами занять, графіками іспитів, графіками роботи екзаменаційних комісій, консультацій, захистів курсових робіт (проектів) і практик, а також наказами на проведення практик, що оприлюднюються не пізніше, ніж за три дні до їх початку. Оприлюднення даної інформації відбувається шляхом розміщення на стендах кафедр, факультету, а також на сайті Університету. Консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізована у ЗВО шляхом створення психологічної служби. Вся інформація була перевірена та підтверджена експертами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час візиту експерти було з'ясовано, що в Університеті створюються достатні умови для реалізації права на освіту людей з особливими потребами, хоча таких здобувачів наразі на ОП не має. Згідно п. 7.9 Статуту Університету, особи з особливими потребами, які навчаються в Університеті, мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності; спеціальний навчально-реабілітаційний супровід і вільний доступ до інфраструктури Університету. Згідно п. 12.3.8. Положення про організацію освітнього процесу Університет забезпечує учасникам освітнього процесу (у т.ч. здобувачам з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, науково-метричних баз даних, надання фахової консультативної підтримки тощо, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків. Ведеться робота щодо забезпечення безперешкодного доступу до навчальних корпусів, аудиторій та іншої інфраструктури осіб з обмеженими фізичними можливостями. Експерти пересвідчилися в тому, що на економічному факультеті побудований пандус для під'їзду та спеціальний туалет для здобувачів з особливими потребами. Розроблено інформаційні матеріали для осіб, які мають право на спеціальні умови участі у конкурсному відборі при вступі до закладів вищої освіти України для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти в 2019 році <http://vstup.univ.kiev.ua/pages/88>

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

На зустрічі із експертною групою представники студентського самоврядування та здобувачі вищої освіти стверджували, що випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупцією не було. Експерти пересвідчилися в тому, що університетська політика в галузі етики визначаються Етичним кодексом університетської спільноти (ухваленій на Конференції трудового колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол № 2 від 27.12.2017 року), посилання: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf> та Положенням про постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, посилання: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>. Постійна комісія розглядає порушення членами університетської спільноти принципів і норм поведінки, зазначених в Етичному кодексі. Під час зустрічі з адміністративним персоналом було з'ясовано, що в разі виникнення конфліктної ситуації здобувач має звернутися до декана, а в разі потреби – із заявою до ректора. Далі конфліктну ситуацію розглядає комісія з питань етики. Втім чітка процедура вирішення конфліктних ситуацій в нормативних документах ЗВО не зафіксована.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильними сторонами і позитивними практиками слід вважати таке: Матеріально-технічна база підтримується на необхідному рівні для досягнення програмних результатів навчання. Впроваджено автоматизацію бібліотечних процесів, організовано доступ користувачів до електронних баз даних. Всі особи, залучені до освітньо-наукового процесу, мають право на вільний та безкоштовний доступ до інфраструктури та інформаційних (електронних) ресурсів. Для захисту психічного здоров'я учасників освітнього процесу успішно функціонує та тісно залучена до навчально-виховного процесу психологічна служба

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкою стороною є те, що у ЗВО не зафіксована в нормативних документах чітка процедура вирішення конфліктних ситуацій. Рекомендовано розробити і викласти у відповідному документі процедуру вирішення конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має високий рівень узгодженості з якісними характеристиками критерію 7. Зазначений недолік за підкритерієм 7.6 не є суттєвим.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертною комісією встановлено, що ЗВО послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, які визначені і регулюються документами, розміщеними на сайті ЗВО: Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, наказ від 08 липня 2019 за № 603-32 <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>; Положення про організацію освітнього процесу, наказ від 31. 08. 2018 року за №716-32 <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>; Тимчасовий порядок розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо- наукових) програм», наказ від 05.03.2018 року за №158-32 <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Porvadok%20OP.pdf>; Наказ від 08.07.2019 року за № 601-32 «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tumchasovuyi%20porjadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf>. У відповідності до визначених процедур в поточному навчальному році відбувся перегляд ОП Маркетинг магістерського рівня вищої освіти. Нова редакція ОП Маркетинг, розроблена на основі Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 Маркетинг для другого (магістерського) рівня, була затверджена Вченою радою університету 02.03.2020 року. Експертами перевірено і засвідчено дотримання визначених ЗВО процедур, в т.ч. врахування пропозицій стейкхолдерів, під час розробки нової редакції ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час інтерв'ю експертами було з'ясовано, що здобувачі широко залучаються до перегляду ОП через опитування http://unidos.univ.kiev.ua/?q=zivty_pro_doslidzhennya; <http://econom.univ.kiev.ua/departments/eam/stakeholder-survey/>, результати яких обговорюються на засіданнях кафедри (протоколи № 4 від 01.11.2018; № 13 від 30.05.2019; № 5 від 20.12.2019, №7 від 13 лютого 2020). У відповідності до визначених ЗВО процедур проектна група під керівництвом гаранта ОП збирає та узагальнює пропозиції здобувачів, з урахуванням яких приймаються відповідні рішення щодо коригувань ОП. Зокрема було з'ясовано, що кафедра провела опитування здобувачів для виявлення відповідності фактичного навчального навантаження здобувачів обсягу освітніх компонентів, для врахування отриманих результатів при подальшому перегляді ОП. Результати опитування були надані експертам. Представники студентського самоврядування під час зустрічі доповіли, що здобувачі - члени Студентського парламенту залучені до розробки системи та процедур внутрішнього забезпечення якості, періодичного перегляду ОП; затвердження ОП та навчальних планів через представництво у вчених радах Університету та економічного факультету, в науково-методичній раді Університету. Вони залучаються до здійснення моніторингу ОП випусковими кафедрами економічного факультету. Експерти отримали підтвердження того, що при розробці нової редакції ОП Маркетинг була врахована думка здобувачів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічей експертною групою було з'ясовано, що роботодавці безпосередньо залучаються до перегляду ОП та забезпечення якості ОП через опитування, результати яких оприлюднено на сайті кафедри <http://econom.univ.kiev.ua/departments/eam/stakeholder-survey/>; через обговорення під час спільних заходів кафедри з роботодавцями (протоколи круглих столів № 1 від 25.10.2018 р. та № 2 від 22.09.2019 р., протокол спільного засідання викладачів кафедри, керівництва компанії «Маркін Медіа Груп» і магістрів ОП «Маркетинг» від 10.11. 2019 р.). Роботодавці залучені до забезпечення якості ОП як керівники науково-дослідної практикою та магістерських кваліфікаційних робіт (Суворов О.С., президент консалтингової компанії «Сайрекс», д.е.н. Гайдуцький А.П., ДП «Адміністрація морських портів України»). Директором ТОВ «Сектор Х» Макашевою Ю.В. та головою правління спілки підприємців «Стіна» Печалініним О.В. надані позитивні рецензії на ОП «Маркетинг». За результатами зустрічі було підтверджено систематичність взаємодії гаранта ОП та випускової кафедри з роботодавцями. Присутні на зустрічі директор ТОВ «Маркін медіа груп» Маркін В.О.; генеральний директор дослідницької компанії «Сайрекс» Суворов О.; представники ТОВ «Група компаній «Авантер» Колесников Д., Швець В; віце-президент Міжнародної торгової палати Гзоім І. - продемонстрували реальне залучення роботодавців до здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП та надали низку пропозицій щодо удосконалення навчального процесу за ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За чинною освітньою програмою «Маркетинг» випускників ще не було, втім експертною групою була розглянута наявна практика взаємодії з випускниками спеціальності «Маркетинг» попередніх років. З'ясовано, що кафедра постійно взаємодіє з Асоціацією випускників економічного факультету <http://alumni.econom.univ.kiev.ua/about.php?a=mission>. Проводяться зустрічі студентів з випускниками в рамках Alumni Club EF https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=681290952394374&id=517225082134296, під час «Днів кар'єри», упродовж бізнес-форумів, на які запрошуються випускники, які зробили успішну кар'єру в бізнесі <http://econom.univ.kiev.ua/2019/05/22/%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B8%D0%B9-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%84%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BC%D1%83-efbm2019-%D1%82/>. Для отримання інформації щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників використовуються різноманітні канали комунікації. У соціальних мережах, зокрема на сторінці кафедри міжнародної економіки та маркетингу у facebook <https://www.facebook.com/InternationalEconomicsAndMarketing/> встановлюється зворотній зв'язок з випускниками, які залучають здобувачів для проходження практики (випускник Колесников Д. – ТОВ «Група компаній «Авантер»), беруть участь в читанні лекцій (випускник Чуприна Д. – фахівець відділу аналітики підрозділу міжнародної компанії «АС Нільсен Україна»).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізацією освітньої програми.

Експертною комісією встановлено, що система забезпечення якості ЗВО забезпечує контроль якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету. Під час інтерв'ю директор науково-методичного центру організації навчального процесу розповів, що згідно розпорядження ректора № 117 від 04.12.2019 року було проведено моніторинг підсумкової атестації та результатів зимової сесії 2019/20 н.р. Результати моніторингу успішності здобувачів враховуються для удосконалення навчального процесу за ОП. Під час зустрічі з адміністративним складом і НПП експерти отримали підтвердження того, що на економічному факультеті систематично здійснюються заходи з внутрішнього забезпечення якості освітніх послуг. Членами науково-методичної комісії факультету перевіряється наявність та відповідність вимогам робочих програм навчальних дисциплін, завдань для контролю знань та інших складових науково-методичного забезпечення, визначених в розділі 6 «Положення про організацію освітнього процесу в Університеті». Деканом та заступником декана з навчально-методичної роботи було проінформовано експертів, що за результатами останньої перевірки суттєвих недоліків стосовно ОП «Маркетинг» не виявлено. Було висловлено зауваження про необхідність більш повного забезпечення практичних занять сучасними комп'ютерними програмами. Результати перевірок обговорюються на засіданнях кафедри (протокол № 6 від 20 січня 2020 року) та враховуються у освітній діяльності з реалізації ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки акредитація ОП «Маркетинг» магістерського рівня вищої освіти проводиться вперше, під час перегляду ОП були взяті до уваги зауваження та пропозиції стейкгольдерів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час візної експертизи комісією встановлено, що сформована на теперішній час в ЗВО культура якості забезпечує залучення академічної спільноти до розвитку ОП «Маркетинг» магістерського рівня та сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Формування системи внутрішнього забезпечення якості здійснюється у відповідності з Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Університеті

<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf> , де зазначено політику і процедури забезпечення якості освіти та розподіл відповідальності між структурними підрозділами, а також Статутом Університету <http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/2011-06-14-16-17-19/2011-06-24-09-20-58/75-2013-01-16-01-00-41.html> , Положенням про організацію освітнього процесу <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf> , Стратегічним планом розвитку Університету <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>. Зустрічі експертної комісії з керівництвом університету, адміністративним складом, НПП, здобувачами, представниками студентського самоврядування і роботодавцями показали, що визначена цими документами спрямованість на постійне удосконалення культури якості добре усвідомлюється всіма учасниками освітнього процесу і реалізується через їх залучення і активну участь у здійсненні процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

До сильних сторін слід віднести наявність у ВНЗ чітких процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, та дотримання визначених ЗВО процедур, в т.ч. врахування пропозицій стейкгольдерів, під час складання нової редакції ОП Маркетинг. Здобувачі та роботодавці широко залучені до процесу перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості, їх думка врахована під час складання нової редакції ОП Маркетинг. Роботодавці добре розуміють особливості підготовки здобувачів за ОП Маркетинг та зацікавлені у працевлаштуванні випускників програми. У ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Спрямованість на постійне удосконалення культури якості добре усвідомлюється всіма учасниками освітнього процесу і реалізується через їх залучення і активну участь у здійсненні процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До слабких сторін належить те, що хоча робота із збирання і узагальнення інформації щодо кар'єрного шляху випускників спеціальності «Маркетинг» проводиться, але вона не є системною. Рекомендовано розробити більш чітку систему, яка дозволить забезпечити збір та аналіз інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми загалом відповідає вимогам Критерію 8. Недоліки є, але вони несуттєві.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні нормативно-правові документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, висвітлені на офіційному сайті ЗВО, а саме: Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://science.univ.kiev.ua/upload/iblock/b3a/b3a606fb9bf137838dbb6504efdbf273.pdf>; Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>; Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>; Етичний кодекс університетської спільноти <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>; Правила внутрішнього розпорядку <http://www.prof.univ.kiev.ua/prof/2011-06-14-16-17-19/2011-06-24-09-01-42/634-2015-03-02-18-09-54.html>; Контракт здобувача вищої освіти https://drive.google.com/open?id=11QWTMSood1_dcj5_3YMSY46YaWoxlvi . За результатами проведення зустрічей під час виїзної експертизи було встановлено, що усі учасники освітнього процесу мають необмежений доступ до інформації та ознайомлені з документами, що регулюють права і обов'язки усіх учасників освітнього процесу, а також дотримуються цих правил під час реалізації освітньої програми .

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертна комісія встановила, що у необхідний термін ЗВО оприлюднило на сайті проект ОП, за яким заінтересовані сторони надавали свої зауваження і пропозиції . Посилання на проект ОП, розміщений для громадського обговорення: <http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/magistracy/marketing/>. Під час інтерв'ю експертна комісія з'ясувала, що пропозиції здобувачів і роботодавців до змісту ОП надавались під час спільних заходів, наприклад засідання викладачів кафедри, керівництва компанії ТОВ «Маркін Медіа Груп» і магістрів освітніх програм «Маркетинг», протокол №4 від 10.11.2020 р.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертна комісія переконалася в тому, що ОП «Маркетинг», затверджена Вченою радою 04.12.2017 розміщена у вільному доступі на сайті економічного факультету, посилання: http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/departments/ieam/educ_programs/onp_mag_den_ukr_marketing.pdf; <http://econom.univ.kiev.ua/departments/ieam/magistracy/marketing/>, де надано повний опис ОП. У документі відображено загальну інформацію щодо ОП, програмні компетентності та результати навчання, перелік освітніх компонент, форми підсумкового контролю за освітніми компонентами, структурно-логічну схему тощо. На сайті також розміщено робочі програми навчальних дисциплін http://econom.univ.kiev.ua/for_students/%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b5-%d0%b7%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b5%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d0%b4. Обсяг інформації по ОП, що оприлюднена на сайті, є достатнім для інформування всіх стейкгольдерів, а також для того, щоб забезпечити можливість потенційним абітурієнтам зробити свідомий вибір щодо вступу на освітню програму.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін належить те, що В ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила та процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Відповідні документи наявні у вільному доступі. На сторінці кафедри міжнародної економіки та маркетингу наявна точна і достовірна інформація про ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

До слабких сторін віднесено те, що процес узагальнення і оприлюднення пропозицій стейкгольдерів до освітньої програми недостатньо відпрацьований, надані стейкгольдерами пропозиції до перегляду освітньої програми не були оприлюднені у відкритому доступі. Рекомендовано розробити і запровадити процедуру оприлюднення пропозицій стейкгольдерів на офіційному сайті ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За результатами експертної оцінки визначено, що ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за критерієм 9, виявлений недолік не є суттєвим.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертам було вчасно надано всі документи та матеріали, які підтверджують задекларовані у відомостях про самооцінювання ОП положення. Інформація, представлена в відомостях про самооцінювання ОП, є достовірною. За повного сприяння гаранта, керівництва ЗВО, адміністративного персоналу та стейк'холдерів експертами було проведено всі заплановані зустрічі, які були заявлені в програмі виїзду експертної групи. До звіту додається Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП «Маркетинг» за спеціальністю 075 «Маркетинг» (додаток до відомостей про самооцінювання), яка з технічних причин була некоректно сформована в інформаційній системі Національного агентства.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B

Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6 . Людські ресурси	В
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9 . Прозорість та публічність	В
Критерій 10 . Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Таблиця 2. ОП Маркетинг.pdf	KKGzHihFEZawhgyeh4Pwl+l4CqPPc1nEZXT6qfEMiwQ=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Тараненко Ірина Всеволодівна

Члени експертної групи

Вдовічена Ольга Геннадіївна

Куценко Катерина Ігорівна